

50. ROCZNICA UTWORZENIA 9. FLOTYLLA OBRONY WYBRZEŻA
(1 czerwca 2015 roku)

HEL, 1 czerwca 2015 r.

Konradmirał w st. spocz. dr inż. Czesław DYRCZ

**9. FLOTYLLA OBRONY WYBRZEŻA - WARUNKI UTWORZENIA,
ZADANIA I DZIAŁALNOŚĆ W MARYNARCE WOJENNEJ RP
ORAZ UWARUNKOWANIA ROZFORMOWANIA**

WPROWADZENIE

28 grudnia 2006 r. po okresie ponad czterdziestu jeden lat działalności w Marynarce Wojennej RP ulega rozformowaniu 9. Flotylla Obrony Wybrzeża im. kontradmirała Włodzimierza Steyera w Helu. Zmieniająca się rzeczywistość naszego bliższego i dalszego otoczenia, wpływająca na cele działań, wyposażenie techniczne – determinujące zmianę taktyki użycia sił oraz dostępne środki finansowe są czynnikami wymuszającymi organizacyjne dostosowanie się do aktualnych warunków.

Poniższe opracowanie jest próbą zebrania i przedstawienia warunków, w jakich powstawała 9. Flotylla Obrony Wybrzeża, realizowanych przez jej siły i środki zadań, znaczenia flotyli w działalności Marynarki Wojennej RP oraz uwarunkowań rozformowania po ponad czterdziestu jeden latach. Stanowi ono jednocześnie podsumowanie działania jednostki wojskowej sporządzone w celach archiwalnych.

WARUNKI POWSTANIA 9. FLOTYLLI OBRONY WYBRZEŻA

Rozwój Marynarki Wojennej w latach sześćdziesiątych ubiegłego stulecia w znaczącym stopniu uzależniony był od czynników zewnętrznych jak i również wewnętrznych wywierających wpływ na ówczesny stan potencjału militarnego Polski. Na początku lat sześćdziesiątych w związku z dojściem do groźnych dla świata kryzysów: berlińskiego (1961) i karaibskiego (1962), podjęto w Polsce na żądanie naczelnych władz Układu Warszawskiego decyzję dotyczącą wzmocnienia sił zbrojnych¹. W tym celu rząd polski wydzielił na potrzeby wojska w latach 1961-1965 więcej o ponad 60% środków finansowych niż w okresie poprzedniej pięcioletki. Skutkowało to wzrostem stanów osobowych oraz wyposażeniem armii w nowe systemy rakietowe i radiolokacyjne. Wystąpienie w 1963 r. trudności gospodarczych miało wpływ na zwolnienie tempa modernizacji sił zbrojnych. Marynarka Wojenna, tak jak i pozostałe rodzaje sił zbrojnych rozwijała się w zależności od stawianych zadań, mających na uwadze zobowiązania sojusznicze, a drugiej strony wpływ miała sytuacja gospodarcza, w jakiej znajdował się kraj. Jednakże decydującą rolę odgrywał czynnik zewnętrzny, co w rezultacie pozwalało Marynarce Wojennej osiągnąć wysoki wskaźnik dynamiki rozwoju do

¹ Ciesielski Cz., Pater W., Przybylski J., Polska Marynarka Wojenna 1918-1980. Zarys dziejów, Wydawnictwo Bellona, Warszawa 1992, s. 273.

1967 r. Dynamiczny rozwój widoczny był szczególnie w budownictwie i imporcie okrętów, co w rezultacie wpływało na zwiększenie stanu osobowego Marynarki Wojennej. Zmiany w organizacji Marynarki Wojennej dokonane w tym okresie wynikały z nowych koncepcji Dowództwa Marynarki Wojennej dotyczących dalszego rozwoju sił morskich oraz były odbiciem ogólnych tendencji rozwojowych sił zbrojnych Układu Warszawskiego².

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

² Tamże, s. 274.

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

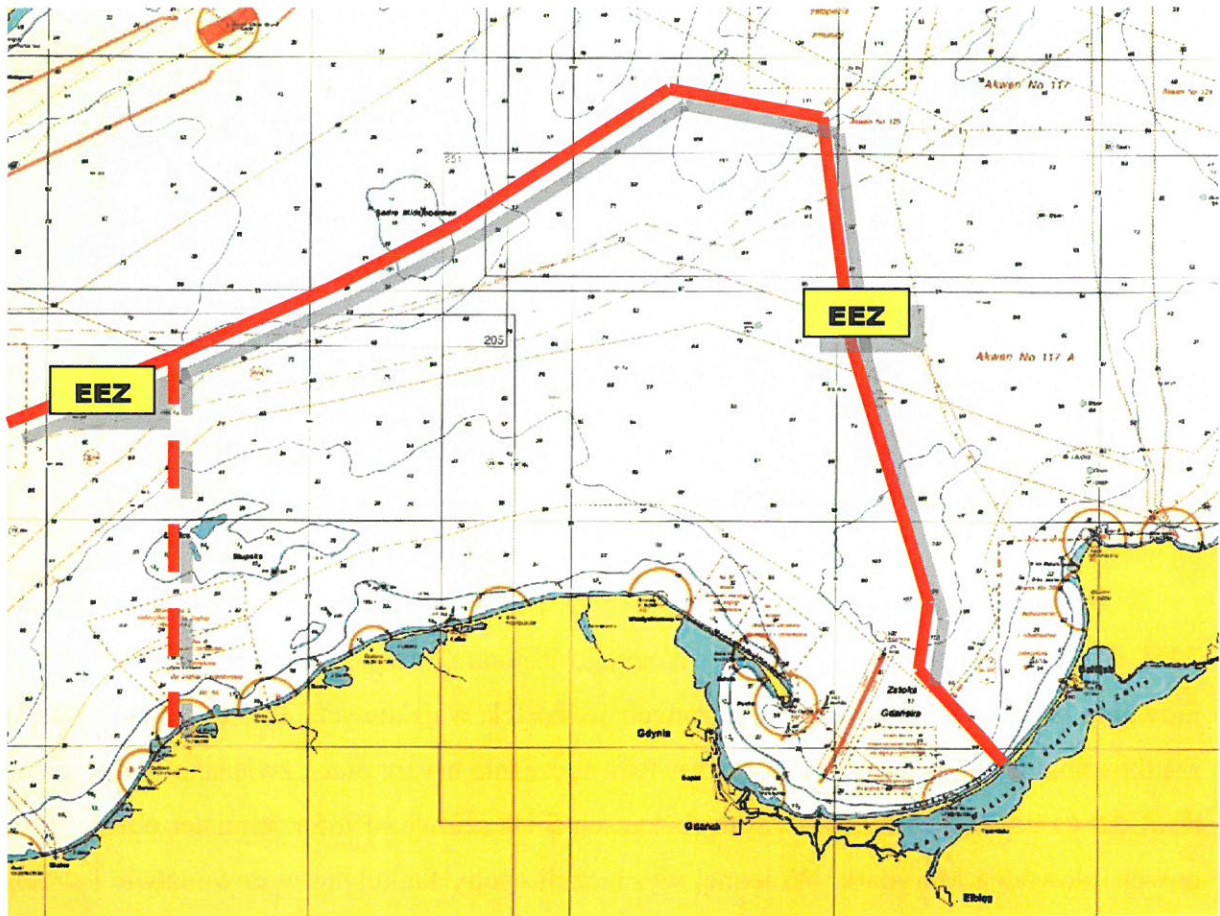
Przyjęcie nowej koncepcji organizacji Marynarki Wojennej RP w latach sześćdziesiątych ubiegłego stulecia, powiązane było z wprowadzaniem na wyposażenie nowego uzbrojenia i sprzętu bojowego oraz wzrostem stanów osobowych. Utworzenie dwóch flotylli obrony wybrzeża oraz zmiany organizacyjno-etatowe przyjęte w Dowództwie i Sztapie Głównym Marynarki Wojennej zmierzały między innymi do zmniejszenia ilości jednostek podległych dowódcy Marynarki Wojennej, ustabilizowały i uporządkowały na dłuższy okres czasu strukturę Marynarki Wojennej.

Powstanie nowego związku taktycznego, jakim była 9. Flotylla Obrony Wybrzeża (9. FOW) z siedzibą w Porcie Wojennym w Helu, powiązano z rozformowaniem Brygady Obrony Wodnego Rejonu Głównej Bazy w Helu³. Zgodnie z postanowieniami rozkazu dowódcy Marynarki Wojennej, Dowództwo Brygady Obrony Wodnego Rejonu Głównej Bazy do 31 maja 1965 r. podlegało przeformowaniu w Dowództwo 9. FOW. Stąd też 1 czerwca 1965 r. został przyjęty jako oficjalna data utworzenia 9. FOW i traktowany jest jako dzień święta jednostki. Dowódcy 9. Flotylli podporządkowano szereg jednostek, którymi były zespoły okrętów i jednostki brzegowe. W skład sformowanego związku taktycznego weszły następujące jednostki: 13. Dywizjon Trałowców, 11. Dywizjon Ścigaczy, 15. Dywizjon Kutrów Trałowych, 3. Bateria Artylerii Stałej, 11. Bateria Artylerii Stałej, 25. Bateria Artylerii Stałej, 28. Bateria Artylerii Stałej, 34. Bateria Artylerii Stałej, 7. Rejon Obserwacji i Łączno-

³ Dowódca Marynarki Wojennej rozkazem nr 027/Org. z 29 kwietnia 1965 r. w sprawie reorganizacji jednostek Marynarki Wojennej polecił przeformować Brygadę Obrony Wodnego Rejonu Głównej Bazy w Helu w 9. Flotyllę Obrony Wybrzeża.

9. Flotylla Obrony Wybrzeża – warunki utworzenia, zadania i działalność w Marynarce Wojennej RP oraz uwarunkowania rozformowania

ści 9. FOW, 1. Węzeł Łączności 9. FOW, 11. Składnica z Warsztatem Sprzętu Obserwacji i Łączności 9. FOW, Komenda Portu Wojennego w Gdyni, Komenda Portu Wojennego w Helu oraz dwie grupy organizacyjno-przygotowawcze.

(Źródło: opracowanie własne)

Rys. 1. Morskie środowisko działań przeciwmìnowych w strefie odpowiedzialności 9. FOW

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

Pierwsze kroki związane z tworzeniem 9. FOW poczyniono w drugiej połowie maja 1965 r.⁴ Dowództwo Brygady Obrony Wodnego Rejonu Głównej Bazy przystąpiło do przyjmowania w podporządkowanie wskazanych jednostek wojskowych. Proces zmiany podporządkowania trwał do 14 czerwca 1965 r. Równocześnie trwały prace związane z tworzeniem dowództwa 9. FOW, a w stosownych rozkazach 5 i 6 czerwca 1965 r. minister obrony narodowej i dowódca Marynarki Wojennej wyznaczyli osoby funkcyjne w dowództwie i sztabie 9. FOW. Obsada etatowa dowództwa flotylli na 30 czerwca 1965 r. wyglądała następująco⁵:

- dowódca flotylli - cz.p.o. kmdr por. dypl. Tadeusz Mandat;
- zastępca dowódcy ds. politycznych - cz.p.o. kmdr por. Zygmunt Dubiel;
- zastępca dowódcy ds. technicznych - kmdr ppor. Tadeusz Fintzel;
- szef sztabu flotylli - cz.p.o. kmdr ppor. dypl. Gotfryd Żuk.

W okresie czterdziestu jeden lat istnienia 9. Flotylli Obrony Wybrzeża przez dowództwa, pokłady okrętów i składy osobowe jednostek podległych dowódcy flotylli przewinęło się tysiące oficerów, podoficerów, marynarzy i pracowników wojska. Flotylla dowodzona była przez dwunastu etatowych dowódców, których zestawienie przedstawiono w tabeli 1 (stopnie wojskowe dowódców flotylli w dniu objęcia stanowiska; istnieje niespójność dat objęcia

⁴ K. Walkowiak, Powstanie i rozwój 9 Flotylli Obrony Wybrzeża, „Przegląd Morski”, Czerwiec 2002 r., s. 9.

⁵ Tamże, s. 9.

i zdania stanowiska, uwarunkowana różnicami wynikającymi z wyznaczenia i faktycznego objęcia dowodzenia).

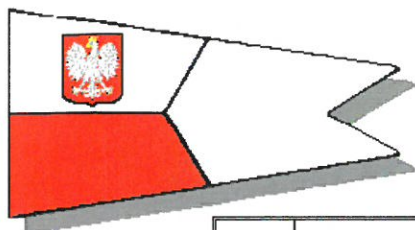

Tabela 1.

DOWÓDCY 9. FLOTYLLI OBRONY WYBRZEŻA

Lp.	Stopień, imię i nazwisko	Data objęcia stanowiska	Data zdania stanowiska
1.	Kmdr por. Tadeusz MANDAT	01.06.1965 r.	18.05.1966 r.
2.	Kmdr Henryk PIETRASZKIEWICZ	18.06.1966 r.	28.02.1969 r.
3.	Kmdr Mieczysław LECHOWSKI	28.02.1968 r.	29.12.1969 r.
4.	Kmdr Józef ĆWIRKO	30.12.1969 r.	27.03.1975 r.
5.	Kmdr Stanisław TOBIASZ	15.12.1975 r.	12.04.1985 r.
6.	Kmdr Kazimierz WOLAN	12.04.1985 r.	20.02.1990 r.
7.	Kmdr Jędrzej CZAJKOWSKI	20.02.1990 r.	30.07.1991 r.
8.	Kmdr Marek BRĄGOSZEWSKI	30.07.1991 r.	14.05.1997 r.
9.	Kmdr Marian PRUDZIENICA	14.05.1997 r.	16.06.2000 r.
10.	Kmdr Tomasz MATHEA	16.06.2000 r.	08.04.2002 r.
11.	Kmdr Andrzej ROSIŃSKI	08.04.2002 r.	08.04.2005 r.
12.	Konradmirał Czesław DYRCZ	16.08.2005 r.	28.12.2006 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie publikacji Pater W., Walkowiak K., Dowódcy 9 Flotylli Obrony Wybrzeża (1965-2002), „Przegląd Morski”, Czerwiec 2002, s.21 – 31; Pater W., Oniszczyk M., Dowództwo 9 Flotylli Obrony Wybrzeża im. Konradmirala Włodzimierza Steyera, „Przegląd Morski”, Czerwiec 2002, s.32-33, Ciesielski Cz., Pater W., Przybylski J., Polska Marynarka Wojenna 1918-1980. Zarys dziejów, Wydawnictwo Bellona, Warszawa 1992, s.382 oraz strony internetowej Marynarki Wojennej RP - www.mw.mil.pl/Archiwum.

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

ZADANIA I ZNACZENIE 9. FLOTYLLI OBRONY WYBRZEŻA W MARYNARCE WOJENNEJ RP

9. FOW w swojej czterdziestoletniej historii realizowała postawione przez dowódcę Marynarki Wojennej zadania, które sukcesywnie ulegały modyfikacji i zmianie będąc odpowiedzią na stawiane przed siłami morskimi wyzwania. Zakres i treści zadań stawianych przed flotyllą uzależnione były od składu sił i środków, ich stanu technicznego, zaawansowania procesów modernizacyjnych, wprowadzaniem na uzbrojenie nowego sprzętu i jednostek, nie tylko okrętów i pomocniczych jednostek pływających, również sprzętu i wyposażenia jednostek brzegowych. 9. Flotylla jako związek taktyczny Marynarki Wojennej przeznaczona była w okresie wojny i pokoju do obrony strefy odpowiedzialności flotylli (do czasu jej istnienia) oraz do zapewnienia warunków odtworzenia gotowości bojowej sił bazujących stale i czasowo w tej strefie. Obronę swojej strefy odpowiedzialności 9. FOW realizowała samodzielnie oraz we współpracy z 3. Flotyllą Okrętów, 8. Flotyllą Obrony Wybrzeża, Brygadą Lotnictwa Marynarki Wojennej, 2. Korpusem Obrony Powietrznej, 1. Brygadą Obrony Tery-

torialnej oraz Morskim Oddziałem Straży Granicznej. Mając na uwadze powyższe uwarunkowania 9. Flotylla wykonywała następujące główne zadania⁶:

1. Utrzymanie w sprawności i gotowości do działań wszystkich systemów pracujących w czasie pokoju i wojny;
2. Koordynacja przedsięwzięć z zakresu zadań wojennych i pokojowych, organizowanie i kierowanie procesem szkolenia i zgrywania podległych sił i sztabów;
3. Przygotowanie i utrzymanie w nakazanych stanach sił flotylli do prowadzenia działań w strefie obrony Marynarki Wojennej i poza jej granicami oraz udział w sytuacjach kryzysowych;
4. Poszukiwanie i niszczenie okrętów podwodnych przeciwnika samodzielnie oraz we współpracy ze śmigłowcami zwalczania okrętów podwodnych Brygady Lotnictwa Marynarki Wojennej;
5. Poszukiwanie i niszczenie min morskich w portach, na redach, kotwicowiskach i na akwenach strefy odpowiedzialności oraz zapewnienie dogodnego reżimu pływania w odniesieniu do sytuacji przeciwminowej;
6. Eskortowanie okrętów i konwojowanie transportowców;
7. Obrona przeciwlotnicza rejonów bazowania, obiektów i wojskowych instalacji brzegowych samodzielnie oraz we współdziałaniu z 2. Korpusem Obrony Powietrznej;
8. Współdziałanie w operacji przeciwdesantowej na wybrzeże morskie organizowanej przez Wojska Lądowe;
9. Obrona portów przed dywersją podwodną;
10. Likwidacja skutków uderzeń bronią masowego rażenia i konwencjonalną na okręty, obiekty portowe i brzegowe podczas działań samodzielnych i we współdziałaniu z innymi rodzajami wojsk;
11. Pełnienie służby bojowej siłami okrętowymi i brzegowym systemem obserwacji;
12. Pełnienie dyżurów ratowniczych przez wyznaczone okręty i pomocnicze jednostki pływające w polskiej strefie ratownictwa SAR;
13. Udział w ochronie morskiej granicy państwa i Wyłącznej Strefy Ekonomicznej organizowanej przez Straż Graniczną;
14. Udział wydzielonych sił i środków w sojuszniczych ćwiczeniach, szkoleniach i misjach humanitarnych i pokojowych akcjach militarnych;

⁶ Opracowano na podstawie *Ogólnej charakterystyki jednostki organizacyjnej* zawartej w Etacie nr DA/004/0 Dowództwo 9 Flotylli Obrony Wybrzeża (Rozkaz Szefa Sztabu Generalnego WP nr 0-183/Org./P-1 z dnia 20.05.2004 r.) oraz publikacji zespołu oficerów dowództwa 9. FOW *Zadania i struktura organizacyjna 9 Flotylli Obrony Wybrzeża*, „Przegląd Morski”, Czerwiec 2002, s. 40-41.

15. Zapewnienie manewrowego bazowania okrętów;
16. Utrzymanie w odpowiedniej gotowości sił i środków zabezpieczenia logistycznego do zapewnienia działań sił bazujących stale i czasowo w strefie odpowiedzialności flotylli.

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

Realizacja postawionych przed flotyllą zadań przebiegała na płaszczyznach współpracy międzynarodowej, sojuszniczej i narodowej, czego przykładem jest zestawienie wybranych przedsięwzięć wykonanych przez siły i środki wchodzące w skład 9. FOW zawierające się w poniższym kalendarium (Tabela 2). Przedstawione poniżej wydarzenia i przedsięwzięcia stanowią zaledwie mały procent zrealizowanych zadań, są wybranymi elementami, które obrazują całokształt działania flotylli, jako związku taktycznego w Marynarce Wojennej RP.

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

**KALENDARIUM
WYBRANYCH WYDARZEŃ I PRZEDSIĘWZIĘĆ ZREALIZOWANYCH PRZEZ SIŁY I
ŚRODKI 9. FLOTYLLI OBRONY WYBRZEŻA**

Lp.	Data	Przedsięwzięcie
1.	2.	3.
1.	03-07.07.1965 r.	Kurtuazyjna wizyta w Helsinkach zespołu okrętów w składzie: niszczyciel ORP „Wicher” oraz dwa trałowce ORP „Orlik” i ORP „Jastrząb” dowodzonego przez dowódcę 9. FOW kmdr. por. Tadeusza MANDATA
2.	06-07.09.1965 r.	Dowództwo flotylli przeprowadziło rozszerzone ćwiczenie grupowe na temat „Organizacja i prowadzenie obrony na przejściu morzem” z udziałem obserwatorów sił zbrojnych Finlandii z ministrem obrony gen. Sibelusem
3.	30.03.1966 r.	Sformowano Komendę Portu Wojennego w Gdańsku z siedzibą w Westerplatte podporządkowaną 9. FOW
4.	20-24.06.1966 r.	Kurtuazyjna wizyta w Kopenhadze zespołu okrętów w składzie ORP „Błyskawica” oraz trałowce ORP „Kormoran” i ORP „Albatros” dowodzonego przez kmdr. por. Tadeusza MANDATA
5.	Lipiec 1966 r.	Ćwiczenia sojusznicze na akwenie Morza Bałtyckiego połączone z załadowaniem, eskortowaniem i wysadzeniem desantu na wyznaczonym odcinku lądowania
6.	Lipiec 1966 r.	W podporządkowanie dowódcy 9. FOW wchodzi 77. Kompania Chemiczna
7.	06.03.1967 r.	Kompleksowa kontrola w 9. FOW przeprowadzona przez Sztab Marynarki Wojennej. Ocena dobra
8.	28.07. – 01.08.1967 r.	Kurtuazyjna wizyta w Edynburgu zespołu okrętów Marynarki Wojennej. W skład zespołu wchodziły trałowce ORP „Orlik” i ORP „Albatros”
9.	Sierpień 1967 r.	Ćwiczenia sojusznicze na akwenie Morza Bałtyckiego połączone z prowadzeniem kombinowanych działań desantowych i zabezpieczenia morskich przewozów zaopatrzeniowych z udziałem okrętów 13. dTR i 11. dDS oraz Komendy Portu Wojennego w Helu
10.	11-15.07.1968 r.	Kurtuazyjna wizyta w Helsinkach zespołu okrętów z 13. dTR dowodzonego przez dowódcę flotylli kmdr. Henryka PIETRASZKIEWICZA
11.	21.09.1968 r.	W podporządkowanie dowódcy 9. FOW wchodzi 55. Kompania Chemiczna oraz wyjście z podporządkowania 77. Kompanii Chemicznej
12.	12.10.1968 r.	Dowódca 9. FOW komandor Henryk PIETRASZKIEWICZ awansowany zostaje na stopień kontradmirała, jako pierwszy w historii dowódca związku taktycznego
13.	Lipiec 1969 r.	W podporządkowanie dowódcy 9. FOW wchodzi 43. Kompania Saperów
14.	14-19.07.1969 r.	Udział sztabu 9. FOW w dwustronnym sojuszniczym ćwiczeniu dowódczo-sztabowym pod kryptonimem „Tryton-69”
15.	03-08.07.1970 r.	Udział jednostek 9. FOW w ćwiczeniu Marynarki Wojennej pod kryptonimem „Lato-70”
16.	24.07. – 30.08.1970 r.	Trałowanie bojowe w rejonie Bałtyku Zachodniego (Kadet Rinne) na akwenie wód międzynarodowych prowadzone przez zespół okrętów 15. Dywizjonu Kutrów Trałowych i cztery trałowce bazowe dowodzony przez kmdr. ppor. Henryka SOBIESIAKA
17.	25.08.1971 r.	Przeformowanie Przychodni Specjalistycznej MW podległej dowódcy

9. Flotylla Obrony Wybrzeża – warunki utworzenia, zadania i działalność w Marynarce Wojennej RP oraz uwarunkowania rozformowania

Lp.	Data	Przedsięwzięcie
1.	2.	3.
		9. FOW w 115 Wojskowy Szpital Garnizonowy w Helu
18.	12-15.09.1971 r.	Ćwiczenia sojusznice na akwenie Morza Bałtyckiego z udziałem sztabu flotylli oraz okrętów dywizjonów trałowców i ścigaczy wraz z ich sztabami
19.	08-08.09.1972 r.	Kurtuazyjna wizyta w Finlandii zespołu okrętów w składzie: niszczyciel ORP „Warszawa” oraz dwa ścigacze z 11. Dywizjonu Ścigaczy dowodzonego przez dowódcę 9. FOW kmdr. Józefa ĆWIRKO
20.	1973 r.	Zakończenie budowy obiektów szkoleniowych w Garnizonie Hel
21.	Marzec 1974 r.	Rozformowanie Komendy Portu Wojennego w Gdańsku
22.	02-11.04.1974 r.	Inspekcja Sił Zbrojnych przeprowadzona w dowództwie flotylli i podległych 9. FOW jednostkach. Ocena dobra
23.	1974 r.	Rozformowanie 3, 11, 25, 27, 28 i 34 Baterii Artylerii Stałej i sformowanie 7. Dywizjonu Artylerii oraz 113. i 115. Baterii Artylerii Przeciwlotniczej
24.	31.12.1974 r.	Spuszczenie bandery wojennej na niszczycielu ORP „Wicher”, który przez wiele lat pełnił role okrętu flagowego 9. FOW
25.	31.03.1975 r.	Zakończenie prowadzenia prac minerskich w Porcie Północnym przez grupę płetwonurków-minerów 15. Dywizjonu Kutrów Trałowych
26.	17-21.06.1975 r.	Udział jednostek 9. FOW w ćwiczeniu Marynarki Wojennej pod kryptonimem „Posejdon-75”
27.	03-05.03.1976 r.	Pomoc udzielona jednostkom handlowym na kotwicowiskach Gdyni i Gdańska podczas bardzo silnego sztormu, na prośbę Urzędu Morskiego w Gdyni
28.	24-27.05.1976 r.	Udział jednostek 9. FOW w ćwiczeniu szefa Sztabu Generalnego pod kryptonimem „Wiosna-76”
29.	Październik 1976 r.	Rozformowanie, skreślenie ze stanu 9. FOW oraz przekazanie do Bazy Marynarki Wojennej w Świnoujściu jednostek 15. Dywizjonu Kutrów Trałowych
30.	10-22.02.1977 r.	Inspekcja Sił Zbrojnych przeprowadzona w 9. FOW. Ocena dobra
31.	18.11.1978 r.	Nadanie 9. FOW imienia obrońcy Helu z 1939 r. – dowódcy Rejonu Umocnionego Hel – kontradmirała Włodzimierza STEYERA
32.	Październik 1980 r.	Odznaczenie 9. FOW Orderem Sztandaru Pracy II klasy za całokształt osiągnięć szkoleniowych i wychowawczych
33.	13.03.1981 r.	Podniesienie bandery na nowo zbudowanym trałowcu pr. 207 ORP „Gopło”. Początek wprowadzania nowej serii okrętów na wyposażenie Marynarki Wojennej
34.	Lipiec 1981 r.	Przeformowanie 43. Kompanii Saperów w 43. Batalion Saperów
35.	Styczeń 1982 r.	Trałowiec ORP „Krogulec” ratuje załogę zatopionego podczas sztormu kutra rybackiego „Gdy-126”
36.	08-22.02.1985 r.	Inspekcja Sił Zbrojnych przeprowadzona w 9. FOW. Ocena dobra
37.	1986 r.	Wprowadzenie do linii korwety ORP „Kaszub”
38.	1987 r.	Podróż morską z Gdyni do Sopotu i na Westerplatte papieża Jana Pawła II na pokładzie trałowca ORP „Mewa”
39.	Maj 1989 r.	Inspekcja Sił Zbrojnych przeprowadzona w 9. FOW. Ocena dobra
40.	31.01.1990 r.	Rozformowano 7. Dywizjon Przeciwlotniczy stacjonujący w Helu
41.	1991 r.	W skład 9. FOW wszedł 9. Dywizjon Przeciwlotniczy stacjonujący w Ustce
42.	1992 r.	W czerwcu wizyta kurtuazyjna w 9. FOW zespołów okrętów sił morskich Holandii, w lipcu – fregaty rakietowej z Wielkiej Brytanii, a we wrześniu Stałego Zespołu Okrętów Sił Obrony Przeciwminowej NATO

9. Flotylla Obrony Wybrzeża – warunki utworzenia, zadania i działalność w Marynarce Wojennej RP oraz uwarunkowania rozformowania

Lp.	Data	Przedsięwzięcie
1.	2.	3.
43.	1993 r.	Wizyty w 9. FOW okrętów sił morskich Niemiec i Holandii
44.	1993 r.	Udział ORP „Kaszub” w obchodach 50 rocznicy bitwy o Atlantyk
45.	1994 r.	Rozpoczęcie realizacji zadań związanych z „Partnerstwem dla Pokoju” (wspólne ćwiczenia z siłami ZOP Francji, siłami OPM i ZOP Holandii i ze Stałym Zespołem Okrętów Sił OPM NATO Kanału La Manche)
46.	1994 r.	Udział ORP „Kaszub” w ćwiczeniu „BALTOPS-94”
47.	2.12.1994 r.	Podniesienie bandery na ostatnim z serii trałowcu pr. 207 M
48.	Kwiecień 1995 r.	Ćwiczenie z okrętami Sił Morskich Francji
49.	11.10.1995 r.	Podpisanie porozumienia o współpracy pomiędzy dowódcą 9. FOW i dowódcą zespołu ZOP Francji (FAN Brest). Porozumienie podpisał kontradmirał M. Brągoszewski i kontradmirał Philippe MOREL
50.	Maj 1996 r.	Inspekcja Sił Zbrojnych przeprowadzona w 9. FOW. Ocena dobra
51.	10-11.01.1997 r.	Udział 55. Kompanii Przeciwichemicznej w neutralizacji skażeń iperytem kutra „Wła-206”
52.	1997 r.	Modernizacja ORP „Kaszub” przystosowująca do współpracy z jednostkami NATO
53.	1999, 2000 i 2001 r.	Ponowne wprowadzenie do linii trałowców ORP „Mewa” (1999), ORP „Czajka” (2000r.) i ORP „Flaming” po modernizacji do standardu niszczyciela min - trałowca
54.	09-10.10.2001 r.	Wizyta dowódcy FAN Brest kontradmirała Pascala Durieux w 9. FOW połączona z podpisaniem porozumienia regulującego współpracę na 2002 r.
55.	2001 r.	Udział w międzynarodowym zespole ORP „Czajka” połączony z niszczeniem min z okresu II wojny światowej w rejonie Tallina
56.	10 lutego 2002 r.	Wyróżnienie 9. FOW przez Ligę Morską i Rzeczną „Pierścieniem Hallera”
57.	Marzec 2002 r.	Udział wydzielonych sił i środków flotylli w ćwiczeniu „Strong Resolve 2002”
58.	26-28.06.2002 r.	Polsko-holenderskie ćwiczenia sił OPM w rejonie Bałtyku Południowo-Wschodniego
59.	30.04.-06.05. 2003 r.	Udział ORP „Kaszub” w obchodach 60 rocznicy bitwy o Atlantyk
60.	24.05.-02.06. 2004 r.	Udział ORP „Flaming” w ćwiczeniu „MC OPEST” połączonych z niszczeniem min z okresu II wojny światowej w rejonie Zat. Fińskiej
61.	Lipiec 2004 r.	Rozformowanie 11. Dywizjonu Ścigaczy
62.	05-12.09.2005 r.	Udział ORP „Flaming” w ćwiczeniu „Open Spilit 2005” połączonych z niszczeniem min z okresu II wojny światowej w rejonie Zat. Ryskiej
63.	03.11.2005 r.	Przekazanie współpracy pomiędzy francuskim zespołem sił ZOP (FAN Brest) a 9. FOW do 3. FO
64.	30.11.2005 r.	Wizyta ministra obrony narodowej na niszczycielu min ORP „Flaming”
65.	Marzec 2006 r.	Rozpoczęcie procesu zmian organizacyjnych powiązanych z rozformowaniem flotylli
66.	08-15.05.2006 r.	Udział ORP „Mewa” w ćwiczeniu „Open Spilit 2006” połączonych z niszczeniem min z okresu II wojny światowej w rejonie Zat. Ryskiej
67.	28.12.2006 r.	Rozformowanie 9. FOW

Źródło: Opracowanie własne na podstawie publikacji zespołu oficerów dowództwa 9. FOW Zadania i struktura organizacyjna 9 Flotylli Obrony Wybrzeża, „Przegląd Morski”, Czerwiec 2002, s.40 – 89 i Walkowiak K., Powstanie i rozwój 9 Flotylli Obrony Wybrzeża, „Przegląd Morski”, Czerwiec 2002, s.9-20 oraz innych artykułów zawartych ww. numerze „Przeglądu Morskiego” w całości poświęconego 9 FOW.

Znaczenie 9. Flotylli Obrony Wybrzeża w Marynarce Wojennej RP obrazuje ogrom postawionych i wykonanych zadań. Wielopłaszczyznowe działania realizowane przez siły i środki flotylli wielokrotnie wysoko zostały ocenione przez Inspekcje Sił Zbrojnych i kontrole różnych szczebli. Flotylla i podległe jej jednostki zajmowały wysokie miejsca na szczeblu Sił Zbrojnych i Marynarki Wojennej RP.

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

9. Flotylla Obrony Wybrzeża – warunki utworzenia, zadania i działalność w Marynarce Wojennej RP
oraz uwarunkowania rozformowania

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

9. Flotylla Obrony Wybrzeża – warunki utworzenia, zadania i działalność w Marynarce Wojennej RP
oraz uwarunkowania rozformowania

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

UWARUNKOWANIE ROZFORMOWANIA 9. FLOTYLLI OBRONY WYBRZEŻA

Od chwili przystąpienia Polski do Sojuszu Północnoatlantyckiego w 1999 r. Marynarka Wojenna przechodzi głębokie przemiany wynikające z realizacji założeń programów modernizacji technicznej oraz zmian organizacyjnych mających miejsce w całych Siłach Zbrojnych RP. Zapoczątkowany proces w stosunku do naszego rodzaju sił zbrojnych ma na celu zapewnienie możliwości wykonania zadań wynikających z obowiązujących dokumentów prawnych oraz dokumentów doktrynalnych i normatywnych. Powyższe działania uwarunkowane są zobowiązaniami sojuszniczymi Naszego Państwa, możliwościami finansowymi oraz stanem technicznym sprzętu i uzbrojenia będącego na wyposażeniu. Nie bez znaczenia dla przyjętych kierunków zmian miał 11 września 2001 r. i zapoczątkowana po tym wydarzeniu transformacja Sojuszu. Uwidocznione zostało wielkie znaczenie i potrzeba sprostania wyzwaniu, jakie niesie za sobą wojna asymetryczna (międzynarodowy terroryzm, konflikty regionalne na tle etnicznym, religijnym, niekontrolowana proliferacja broni masowego rażenia)⁷. Zobowiązania sojusznicze wynikające z przynależności Rzeczypospolitej Polskiej do NATO i do Unii Europejskiej jak i również w określonym stopniu do Organizacji Narodów Zjednoczonych, nakładają na Marynarkę Wojenną obowiązek realizacji stawianych zadań poprzez nasze wydzielone do działań siły morskie. Kolejnym, o fundamentalnym znaczeniu czynnikiem okazały się posiadane środki finansowe, których przydzielana wysokość jest wypadkową wielu zmiennych. Reorganizacja i dostosowywanie składu sił Marynarki Wojennej RP do posiadanych środków budżetowych skutkowało w latach 2001-2005 wycofaniem ze służby starych i nieperspektywicznych jednostek pływających i innego sprzętu. W panujących powyżej przedstawionych uwarunkowaniach, procesowi rozformowania poddana została 9. FOW, jako element składowy Marynarki Wojennej.

Rozformowanie 9. FOW jako przedsięwzięcie przewidziane do realizacji w 2006 r. zawarte zostało w „Planie rozwoju Marynarki Wojennej w latach 2005-2010”⁸. Na podstawie dwóch decyzji ministra obrony narodowej⁹ ze stycznia 2006 r. w sprawie zmian organizacyj-

⁷ Dyrz Cz., *Terroryzm początku XXI wieku jako zagrożenie bezpieczeństwa międzynarodowego i narodowego*, DMW, Gdynia 2005, s. 77.

⁸ „Plan rozwoju Marynarki Wojennej w latach 2005-2010”, DMW, Gdynia 2004 zaakceptowany został 24 stycznia 2005 r. przez ministra obrony narodowej.

⁹ Decyzja Nr Z-2/Org./P1 z dnia 20 stycznia 2006 r. i Decyzja nr PF-13/Org./SSG/GZZO-P1 Ministra Obrony Narodowej z dnia 30 stycznia 2006 r. w sprawie zmian organizacyjnych w Marynarce Wojennej.

9. Flotylla Obrony Wybrzeża – warunki utworzenia, zadania i działalność w Marynarce Wojennej RP oraz uwarunkowania rozformowania

nych w Marynarce Wojennej dowódca Marynarki Wojennej wydał stosowny rozkaz¹⁰ w marcu 2006 roku zawierający postanowienie rozformowania 9. FOW wraz ze związanymi z powyższym faktem zmianami organizacyjnymi w Marynarce Wojennej.

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

¹⁰ Rozkaz Dowódcy Marynarki Wojennej Nr Pf-18/Org./N1 z dnia 14.03.2006 r. w sprawie zmian organizacyjnych w Marynarce Wojennej.

Realizacja rozkazu dowódcy Marynarki Wojennej RP rozłożona została w czasie i wiązała ze sobą szereg przedsięwzięć mających na celu korelację tego bardzo skomplikowanego organizacyjnie i etatowo procesu. Tabela 3 przedstawia harmonogram zaledwie wybranych, jednakże bardzo istotnych zmian organizacyjno-etatowych przeprowadzanych w 9. FOW.

Tabela 3.

**HARMONOGRAM WYBRANYCH ZMIAN ORGANIZACYJNO-ETATOWYCH
W 9. FLOTYLLI OBRONY WYBRZEŻA**

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		Przekazanie w podporządkowanie dowódcy 3. FO – 9. dplot w Ustce, Kl.G. i Kl. Ż. w Helu do 01.06.2006 r.									
		Przekazanie w podporządkowanie dowódcy 3. FO – KPW w Helu, 43. bsap i 55. kchem i Kl. Ż. w Rozewiu do 01.07.2006 r.									
		Przekazanie w podporządkowanie dowódcy 8. FOW – 13. dTR do 01.07.2006 r.									
		Przekazanie w podporządkowanie dowódcy 11. pł – 7. ROiŁ do 01.07.2006 r.									
		Przekazanie w podporządkowanie dowódcy 3. FO – Komendy Garnizonu w Helu do 28.12.2006 r.									
		Rozformowanie dowództwa 9. FOW do 28.12.2006 r.									

Źródło: Opracowanie własne na podstawie decyzji i rozkazów dotyczących zmian organizacyjnych w Marynarce Wojennej RP.

Podczas pożegnania okrętów 13. Dywizjonu Trałowców opuszczających port wojenny w Helu 10 października 2006 r. dowódca Marynarki Wojennej admirał floty Roman KRZYŻELEWSKI powiedział o zachodzących procesach w Marynarce Wojennej: „Zmieniają się czasy, zmieniają metody działania. Toteż wyjście okrętów z Helu, a wkrótce rozwiązanie 9. FOW, stanowią efekt trwającej reorganizacji Marynarki Wojennej RP, której celem jest jej dostosowanie do współczesnych potrzeb i zadań, jakie nakłada na nas państwo”.

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

* * *

Z wielkim szacunkiem i uznaniem spoglądam, jako ostatni dowódca flotylli, a teraz już z perspektywy niecałych ośmiu lat po rozformowaniu związku taktycznego jakim była nasza jednostka, na minione lata budowy i działalności powstałej przed 49. laty 9. Flotylli Obrony Wybrzeża. Zmienia się dzień dzisiejszy i uwarunkowania Marynarki Wojennej RP. Pozostaje nasza pamięć o tym co było. Wyrażam ogromną wdzięczność swoim poprzednikom – dowódcom flotylli, pokoleniom oficerów, podoficerów, marynarzy i pracownikom wojska, za ogrom dokonań, ofiarną służbę i pracę dla dobra naszej flotylli. Rozformowanie 9. FOW w dniu 28.12 2006 roku zapisało się jako dokonany rozdział w historii i rozwoju Polskiej Marynarki Wojennej.

(Źródło: zbiory archiwalne 9. FOW)

